

(8) שמות בה ה, מילה דף י"ט, ע"ש, (9) שמות כו א, (7) חקת ר"ס קב, (8) שמות כו א, (10) כלים פ"ק י"ג מ"ב, (11) יקרא יג מ"ב, (12) שמות מ ב, (13) פירג מ"ז תוספתא דנגיעה פ"ו, (14) וכן גרסות כה"ל, (15) רפ"ד, (16) ע"ין תוס' לעיל כו. ב, ד"ה מנין, (17) שמיני פ"ח ה"ד, (18) סו"ד, (19) עירובין ד ע"א.

תוספות ישנים

(א) הקשה מהר"ם מה לך להלך אהל ריבה ליתך למי"ו מנחה של עול דלא נעמנה נגעים מנחה אהל המה שכן מוטן פסול שזה דמנחה נגעים לא ריש ותי' דהא קיימין אהל"ה דר"ל לית ליה ק"ו מנחה שמוקד עור בהמה ונחה מהו, והכי לית ולית ק"ו דכתיב אהל אהל לדרשה אחריתי: (ב) נראה ק"ל דל כל עור דכתיב מנח ונחה ועוד דלית לדרשה אחריתי ולא לעור בהמה מנחה, דל"כ תקיף אמאי לענין לנתיבותיו דלתי' ג"ש דגב ועור מנחלים: (ג) דלוי על ט' אהל היו יריעות שם משור ועל המשכן היו על הקרשים הן אף הקרשים קרשים משכן:

תורה אור השלם

(א) זאת התורה אדם כי ימות באהל כל הבא אל האהל וכל אשר באהל יטמא בשעת מותו: (ב) ויפרש את האהל על המשכן וישם את מקסה האהל עליו ומקפלה באשר צוה י את משה: (ג) ועשית את הקרשים על המשכן עצי שטים עמרים: (ד) ועשית מקסה לאהל ערת אילים מאדמים ויקפסה ערת תחשים מקלעיהם: (ה) וישאו את יריעת המשכן ואת אהל מועד מקסהו ויקפסה תחתיה אשר עליו ומקפלה ואת מסך פתח אהל מועד: (ו) ויבשרו את אהל מועד ואת אהל מועד מקסהו ויקפסה תחתיה אשר עליו ומקפלה ואת מסך פתח אהל מועד: (ז) ויבשרו את אהל מועד ואת אהל מועד מקסהו ויקפסה תחתיה אשר עליו ומקפלה ואת מסך פתח אהל מועד:

ליקוטי רש"י

(ד) וכל אשר יפל עליו מהם יטמאם ויטמא מקפלי ע"ן או בגד או עור או שק כל פלי אשר יעשה לאהל מקסהו כהם פמ"ס ויבא ויטמא עד הערב ויבשרו: (ז) ויקרא י"ג מ"ב:

ליקוטי רש"י

(דפוס בסוף המסכת)

במה מדליקין פרק שני שבת

כה

במשכן. ללא הוה ציה שוס יולא מן העץ אלא פשתן כדכתיב^(א) עשר יריעות שם משור: שזורין. טור"ש זלע"ז דכתיב משור: והזמן כפול ששה. כדלמרינן צ"כ נא לו דקדר יומא^(ב) (דף ע"ב): דברים שנאמר צהן של חוטן כפול ששה. ואי קשיא כיון דליקא ממשכן כלים ואדם שחמט גג הציה וכל שאר האלים ללא דמו למשכן מנגלן ומכאן נקפרי^(ג) מניח מנין לעשות שאר המאכלים כאהל אמרת מה מנורע הקל עשה זו כל המאכלי כו': אף כאן קרשים. ואימא דעך נמי איקרי אהל: משכן קרוי משכן. כגון עשר יריעות שם משור^(ד) ומשכן איקרי אהל דכתיב (שמות מ) את משכן אהל מועד: הכי נמי. דמכסה ערות לוא אהל ולענין טומאה נמי לא מקבל: השתא עור בהמה שהורה. כגון אילים מאלמים: מה תחתון. עשמי עשרה יריעות עוים לאהל על המשכן דמשכן היינו עשר יריעות המחוברות בקרסי וזה מלמעלה מהן אהל יריעות עוים ולמעלה מהן מקסה העורות^(ה): פאי קמייבי^(ו) י"ה. הא ממשכן גמר לה ר' (אלעזר) לית ליה צדיק שמעמין והסת טעורה היא דהוי למלאכת משכן^(ז): מכסה אחד הוה. וכליו של אילים ותליו של תחשים ומלמעלה דקרא אחריו כתיב דעין אילים צין תחשים היה מקסה אחד מלמעלה ליה יריעות העוים: תלא אי"ן. חיה טומאה היא ומנומרת בגוונין: אי הוי. כיימעה היא: ששש. ששמת ציפוי בגוונין: עור או בעור. גבי נגעים כתיב או צעור והוה מלי למכתב או עור: וישקפה ביד כהן. משהרואו צד כהן^(ח) נעשה נגע ומתחלה לא היה נגע: קצין מבו"ן. מכל האמורים צפקוק ומצדן יחד: טרשים מנומאין כבעדשה ומת כצות ונגעים כנגרים^(ט) והוה פחות מכזית: אף אני אביא אהל המת שעור טמא בו. כדלמך לעיל מקיש עליון לתחתון דקרוי אהל: שאינה מטמאה בנגעים. דהא^(י) זמר ופשמים כתיב: טומאה

ויפרוש את האהל וגו'. תימנה לר"י מנח ליה דהאי אהל היינו שם משור אימא היינו יריעות עוים דאשכחנא כההיא דאי קרי אהל כדכתיב^(א) ועשית יריעות עוים על המשכן וכן משמע פשטיה דקרא ויפרוש את האהל דהיינו שם משור כדכתיב^(ב) ואת המשכן תעשה עשר יריעות שם משור ויש לומר דליקא משור דקרא כתיב צהקמת המשכן ותשיב לעיל צסקר הקמתן דמתחלה נתן אלמים (6) (ואח"כ עמודים^(ג)) ואחר כך הקרשים וכתיב אחר הקרשים ויפרוש את האהל משמע היינו יריעות התחתונות שהם שם משור דהיינו מחלת הפרשה^(ד) ותימנה דלמאי לא יליף מנח דמשכן היינו יריעות שם משור כדכתיב ואת המשכן תעשה וגו' ומשכן איקרי אהל דכתיב^(ה) את משכן אהל מועד ושמה אהלי קרא סמין: **אם** כן ג"ש מאי אהני י"ה. והא דלמך כל פוחח טפח מציא את הטומאה היינו מק"ו ממנוע דליקא צפקרי וכדפרי בקוונטרס וא"ת והכי יליף מנח לו כמנוע עול יטמא אלא טומאת ערב ודוקא צעומד או ציושז ולא עובר כדתיב^(ז) צמסכת נגעים^(ח) ומיימי לה צפ"ק דקדושין (ד' ג'): טמא יושז חמח האילן וטורו עובר טמא כו' וי"ל דהינו אלא גילוי מילתא צעלמא מק"ו דמנוע דלית לן למילף אהל אהל ממשכן לענין למעט הצהת טומאה צשאר אהלים דלאו פשתן ולא ילפינן ממשכן אלא לטומאת ענמו אפילו מחובר דדוקא פשתן ולא שאר יולא מן העץ ולענין אהל שאינו עשוי צדי אדם לרבי יהודה צפ"צ דסוכה (דף כ"א. וס) דלא מלינן למילף ממנוע ועל אהלים צה קרא לא למעט ולא לרבות (3) אהל^(ג) שאינו עשוי צדי אדם: **א**י מה דה"ן קרשים בו. פירש צקוונטרס דלף עץ יאה קרוי אהל וקשה לרבי"ז דהא דפנות אין קרויות אהל אלא המכס' ששלמעלה הוא קרוי אהל ומפ' דה"ק אזי מה להלן קרשים צדי פשתן אף כהן צעומתא אהל קרשים צדי פשתן וצ"ע דאהל אהל ריבה לענין דלא צעינן שזורים ולכפול שזה לן לענין דלא צעינן זמר ופשמים יחד כי הם אלא אפילו פשמים ולא זמר מ"מ פריך דליהו קרשים צדי פשמים דקתם אהל קרוי עם הסיקוי ועם הדפנות: **ואין** קרשים קרוים משכן. וקשה לר"י הא כתיב יהיה סרוח על גדי המשכן מזה ומזה לכסותו ואמר לקמן שהזקק (דף נ"ג): לכסות אמה של קרשים ואיכא למ"ד אמה של אלמים אלא דקרישים אהלי

פ"ב א ב ג מ"י פ"ה
מלכות טומאת מת
הלכה י"ב
פ"ד מ"י פ"ה הלכות
טומאת צרעת הל"ו:
פ"ד מ"י שם פ"ה הלכה
י"ב:

הנהרות הב"ח

(6) תיב"ד ד"ה ויפרוש וכו' דמתחלה נתן אלמים ואח"כ קרשים ואח"כ עמודים וכתיב אחר הקרשים ויפרוש את האהל מ"י ד"ה א"ת וכו' לא למעט ולא לרבות: ה"פ ד' והשאר נמקד:

רבינו חננאל

ממשכן כתיב זאת התורה אדם כי ימות באהל וכו' ויפרוש את האהל על המשכן כל להלן שש ותכלת זמן צמר ופשתני אף הכא צמר ופשתני. כיון דליקא אהל דטומאה מהלך המשכן. בעי ר' אלעזר עור בהמה טמאה מהו שיטמא באהל המת והרביעי ליה תחש שהיה בימי משה טהור היה או טמא היה ומפריש רב יוסף תנינא שם אהל הכושבו למלאכת המשכן א"ל עור בהמה טהורה בלבד. איני תלא אילן ותלא אילן טמא הוא ושנינו דומה לו שיש לו גוונין וריבה כדבריה אכל טהור הוא. כדבר אמר עור בהמה טמאה דטמאה באהל המת אתי בק"ו נגעים דתניא היה לו לומר עור להם ככת בעור לרבי' עור בהמה טמאה ושלקה ביד כהן שטמאה כהן קצין מבו"ן. פ"י כגון שטל מזה העור רצועת ומה רצועה ודיקון ועשאן מנין שטמאה מלאכת עור. פ"י שכל ביד כהן כגון שהחזיק והתון בעור לברדוק והתון בידו לקה בצרעת לאלתר. איכא למישרך מה לנגעים שכן מטמאין שתי ועבר כו' מה להצד השיש שבהן שכן טומאתן פחות מכות הגבוה טומאת כבדים והשפץ כדעשה אלא

גלוין הש"ס

גמ' אמר רב יוסף א"ה היינו דמתרוממינן. ע"י קדושין דף מו ע"א מוס' ד"ה תרי"ז:

רב נסים גאון

אי מה להלן שזורין והזמן כפול ו' אף כאן שזורין והזמן כפול ו'. והצמיח עור עיקרו במס' קריאת פסוק בא לו כהן גדול (דף ע"א) ת"ד צדיק ששאר כהן שנים בגדים כפול ו' וכו' ואמרו קריאת כמה הוה שיחא חד לרבינו דכתיבא וחד שיהי שזורין וחד להזמן שיאה כפול ו' ומהנה ירדו לנו כי כל בגד שכתב בהן שש העשויים משכן היו שזורים והזמן כפול ו': תאמר במת שאינו מטמא אלא בכזית. עיקר דליה כספרי הנוגע במת יכול כל שהוא וכו' אחר שובה הכותב מיעט אמרו כזית מן המת טמא שכן החלת ברייתו ובמשה במס' אלוטות בפרק ב' אלו מטמאין באהל המת וכזית מן המת ולא היה ביניהם הפרש והוא כבר פירשו בפרק ג' כזית מן המת פחות בספח והמת פחות ב' טפחים ובתוס' ביאש סוד שהורות חומר בכזית (מהו) [מן] המת שכזית פחות בספח ומת פחות ב' טפחים ובתוספתא דרמילה בפרק א' אין בין כזית מן המת למת אלא שכזית מן המת פחות בספח פחות ב' טפחים:

כל שהיה וכו' אחר שובה הכותב מיעט אמרו כזית מן המת טמא שכן החלת ברייתו ובמשה במס' אלוטות בפרק ב' אלו מטמאין באהל המת וכזית מן המת ולא היה ביניהם הפרש והוא כבר פירשו בפרק ג' כזית מן המת פחות בספח והמת פחות ב' טפחים ובתוס' ביאש סוד שהורות חומר בכזית (מהו) [מן] המת שכזית פחות בספח ומת פחות ב' טפחים ובתוספתא דרמילה בפרק א' אין בין כזית מן המת למת אלא שכזית מן המת פחות בספח פחות ב' טפחים:

כל כתיב^(א) נוסף ומשכן קרוי אהל^(ב) ואין קרשים ונראה שבי"ה ברש"י (דק"ס): [ג] כפי הנראה כאן חס"ד ומר"ד "משכן איקרי אהל" (ע"ין אות ב): [ג] מכסה עורות האילים (כת"י): [ד] צ"ל אעבור (גליון): [ה] בהן המיחוסים להר"ן כתב כדברי רש"י ותיבת "למלאכת משכן" ליאת: [ו] משתוראהו צ"בן (כת"י): [ז] ושנין לע"י (גליון): [ח] נמחק ע"פ המהר"ש"א: [ט] נגזיל הפרשיה: [י] צ"ל ברבתן: [יא] ושליל מקח תיבת אהל (גליון) וע"ין במהר"ש"ל שמוחק הכל במאן עד שהיה וכ"ה בכ"י: [יב] בגליון חס"ד כתוב כאן פ"י דומיא וכו' דאין זה מלשון התרי"כ: [יג] ס"א הוא בעור (גליון) כ"ה במהר"ש"ל. אבל בתרי"ה גוי' כלפנינו: [יד] מהר"ם ליג תיבת "המת" עיי"ש בארובה: [טו] תיבת "עש"ל ליתא בתת"י: